

СУЧАСНІ ТРЕНДИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Сілкова О.В., Лобач Н.В.

Українська медична стоматологічна академія

Охарактеризовано основні проблеми сучасної медичної освіти в умовах глобалізації, розглянуто інтерактивні методи навчання студентів-медиків – використання інформаційних ресурсів та інтерактивні методи навчання.

Ключові слова: вища медична освіта, інтерактивні методи навчання, інноваційні методи, медична інформатика.

The article presents the main problems of modern medical education in the context of globalization, reflects interactive methods of teaching medical students, including using of information resources, as well as interactive teaching methods.

Keywords: higher medical education, interactive teaching methods, innovative methods, medical informatics.

Ситуація, що склалася в останні десятиліття в освіті, диктує нові вимоги і завдання до викладання дисциплін у закладах вищої освіти в сучасних умовах з урахуванням дійсності. Вони зумовлені глобалізацією суспільства; бурхливим розвитком інформаційних систем; розвитком інновацій із подальшим їх упровадженням; високою міграцією спеціалістів; інформаційним бумом; конкуренцією на ринку освітніх послуг; розвитком міждисциплінарного підходу до вирішення завдань з досліджуваних проблем [1].

Так, розвиток електронного навчання (e-education) із використанням інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедіа-матеріалів, віддалених лабораторних практикумів тощо, сприяє технології розвитку дистанційного навчання, що забезпечує закладам вищої освіти мобільність і оптимальну відповідність поточній ситуації [2]. Як свідчать тенденції освіти сьогодні, середньорічний темп зростання освітніх технологій при застосуванні електронного навчання має повільний темп зростання, а прогнозоване зростання Web-технологій може досягти 90%. До таких технологій належать: розробка, тиражування і використання навчальних матеріалів за допомогою Web-браузера; участь у відеоконференціях, вебінарах; робота в інтерактивних лабораторіях із використанням симуляторів; оновлення матеріалів навчального курсу в режимі реального часу; дистанційна взаємодія учасників навчального процесу в чаті, за допомогою Facebook, Twitter, аудіо-, відеозв'язку і т. ін.

Нині для навчання і підвищення кваліфікації фахівців застосовується й активно розвивається кейс-метод (Case Based Learning). Кейс-метод принципово відрізняється від проблемно-орієнтованого навчання тим, що здійснюється на конкретних прикладах. Кейси в галузі медицини стали інтерактивним засобом аналізу конкретної проблемної ситуації, що відбиває стан здоров'я пацієнта, проведення диференційованої діагностики і вибору лікувальної тактики. Актуальність застосування кейс-методу в медичній освіті визначається державним освітнім стандартом – необхідністю використання активних та інтерактивних методів навчання під час проведення занять (комп'ютерні симуляції, ділові та рольові ігри, розбори конкретних ситуацій, психологічні й інші тренінги, групові дискусії та ін.). Застосування кейс-методу доповнює традиційні методи навчання і спрямоване не стільки на здобуття нових знань, скільки на формування професійної компетентності. Через колективну творчу дискусію на прикладі конкретної абсолютно правдивої ситуації, що відображає оригінальний практичний досвід, виробити в студентів цілком конкретні вміння [3].

Кейс-метод, що застосовується в медицині, містить набір клінічних випадків, які пропонуються користувачам у процесі навчання для аналізу в інтерактивному режимі. Використання мультимедіа-технологій при реалізації медичних кейсів допомагають їм досягти кращого розуміння складної проблеми пацієнта, наприклад, при діагностиці захворювання з нетиповою симптоматикою. Кейс, як правило, містить об'єктивні дані пацієнта: фото- і відеоматеріали огляду з коментарями сімейного лікаря й інших фахівців, записи голосу хворого, результати досліджень, а також формулювання запитань, які виникають у процесі діагностики. Важливими складовими кейс-методу є оцінка дій користувача і пояснення помилок.

Упровадження інноваційних веб-технологій у освітній процес реалізує загальнодидактичні принципи ефективного навчання: принципи свідомості й активності, науковості, систематичності й послідовності, міжпредметних зв'язків, зв'язку теорії й практики навчання, професійної спрямованості, наочності (візуалізації) навчального матеріалу, доступності. Використання в навчальному процесі на додаток до традиційних форм навчання інформаційно-освітніх веб-технологій може кардинально змінити методи позааудиторної самостійної роботи, які необхідні протягом усієї професійної лікарської діяльності [4].

У той же час різноманітність апаратного і програмного забезпечення, швидка зміна поколінь комп'ютерів, операційних систем і прикладних програм (у тому числі й навчальних) пред'являє до викладачів ЗВО підвищені вимоги до здатності самонавчання й ефективного використання потенційних можливостей сучасних інформаційних технологій [5]. Перехід на міжнародні стандарти освіти, у тому числі у сфері медицини, зумовлює необхідність підвищення якості вищої освіти.

Ураховуючи те, що медицина – це наука, де постійно і безупинно відбуваються відкриття, реалізуються інновації, розробляються і впроваджуються нові методи профілактики, діагностики, лікування хвороб, організації медичних послуг, проведення конференцій, вебінарів тощо, завдання навчальної дисципліни «Медична інформатика» – пояснити студентам значення практичного використання комп'ютерних технологій у медицині, основні принципи телемедицини, навчити використовувати різноманітне сучасне програмне забезпечення загального і спеціального призначення в галузі охорони здоров'я для обробки медико-біологічної інформації. Навчити використовувати медичні ресурси інформаційного освітнього середовища для пошуку необхідної достовірної інформації, застосовувати статистичні методи для обробки медико-біологічних даних.

Отже, зміна умов середовища медичної освіти підвищує вимоги до викладання дисципліни «Медична інформатика», що формує особистість майбутнього лікаря з постійною потребою в професійному зростанні, в підвищенні кваліфікації, у здобутті знань і вдосконаленні вмінь і навичок, формуванні професійних якостей характеру, спрямованих від уміння «навчатися професії» до формування відповідних компетенцій, а саме:

- інтегральна компетенція – це здатність розв'язувати задачі під час професійної діяльності із застосуванням персонального комп'ютера, комп'ютерних програм;
- загальні компетенції – це здатність застосовувати знання в практичній діяльності, робота в команді, взаємодія з іншими колегами;
- використовувати інформаційні технології;
- вчитися, аналізувати і синтезувати інформацію, оцінювати свій результат роботи;
- фахові компетенції – це здатність визначити місце, джерело необхідної інформації, одержувати її, опрацювати, аналізувати;
- застосовувати інформаційні технології, комп'ютер у медичній галузі;
- уміти працювати з персональним комп'ютером, виконувати пошук медико-біологічних даних із використанням інформаційних технологій, обробляти їх.

Отже, розвиток особистісного зростання і формування нових якостей, здатних забезпечити конкурентоспроможність у швидко мінливих умовах праці педагогів вищих медичних закладів освіти зумовили розробку і впровадження інноваційних технологій в умовах медичного вишу. З огляду на те, що в динаміці вікового складу науково-педагогічних кадрів останніми роками відбувається збільшення частки молодих фахівців, першочерговою проблемою стає наголошення вищевказаних аспектів із метою подальшої підготовки кадрів науково-педагогічного складу медичних ЗВО з урахуванням нових вимог до викладання в медичній освіті в умовах сучасної дійсності. Вирішення означених питань дозволить забезпечити розвиток наукового й інноваційного потенціалу медичних наукових організацій і закладів вищої освіти та створити умови для підвищення конкурентоспроможності системи охорони здоров'я України.

Список використаної літератури

1. Лобач Н. В. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів при вивченні медичної інформатики / Н. В. Лобач, С. Ю. Оленець, О. В. Сілкова // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : навч.-наук. конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2017. – Т. 1. – С. 89-90.
2. Сілкова О. В. Педагогічна технологія візуалізації навчальної інформації / О. В. Сілкова, Н. В. Лобач // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2018. – Вип. 62. – С. 180-183.
3. Сілкова О. В. Нові альтернативні інформаційні системи навчання / О. В. Сілкова // Наука і сучасність. – Т. XXIV. – 2001. – С. 112-119.
4. Сілкова О. В. Застосування засобів мультимедіа під час самостійної роботи студентів / О. В. Сілкова // XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти». – Тернопіль, 2016. – Т. 1. – С. 271–272.
5. Сілкова О. В. Дидактичні умови впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процес навчання медичної та біологічної фізики іноземних студентів / О. В. Сілкова, Н. В. Тронь, Н. В. Лобач, Ю. П. Ткаченко // Світ медицини та біології. – 2013. – № 2 (37). – С. 182-183.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Скікевич М.Г., Волошина Л.І.

Українська медична стоматологічна академія

Висока професійна компетентність майбутнього лікаря передбачає глибокі знання предметів. Перш за все необхідно навчити студентів і молодих фахівців самостійно чітко формулювати завдання й цілі. Організацію науково-дослідницької роботи зі студентами й учнями кафедр можна ототожнювати з компетентним підходом у освіті.

Ключові слова: навчання, компетентність, науково-дослідницька робота, рівень знань, творчий підхід, розвиток наукового мислення, дослідницька робота.

The high professional competence of the future doctor requires a deep knowledge of the subjects. First of all, it is necessary to educate students and young professionals to clearly define the tasks and goals. Organization of research work with students can be equated with a competent approach in education.

Keywords: training, competence, research work, level of knowledge, creative approach, development of scientific thinking.

У наш час час відповідно до загальноосвітніх тенденцій в Україні відбувається становлення нової освітньої парадигми — навчання на основі формування різних компетенцій, що знайшло відображення в освітніх стандартах нового покоління.

Вимоги, які пред'являють до фахівця, мають надзвичайно широкий діапазон і стосуються не тільки спеціальних знань, а й самої особистості лікаря в цілому.

Висока професійна компетентність майбутнього лікаря передбачає глибокі знання предметів. Перш за все необхідно навчити студентів і молодих фахівців самостійно чітко формулювати завдання і цілі. Сподіваємося, що потім вони зможуть адекватно сприймати і вирішувати ситуаційні завдання на роботі та в особистому житті [1].

В усі часи, коли навчання мало на меті дати освіту, акцент робили на вміння навчити студента (учня) вчитися самостійно. Сьогодні ця мета також актуальна. Людина — це істота, яка здатна до самонавчання, тому що вона володіє свідомістю і мисленням.

Для цього людині потрібен інструмент. За допомогою цього інструменту вона зуміє організувати пізнання навколишнього світу. Таким «інструментом» є набір методів пізнання навколишнього світу, знання загальних принципів буття. Зрозумівши метод, студент буде самостійно й успішно застосовувати його до різних стереотипних завдань.